

Csehák Kálmán

IN MEMORIAM DR. MIRNICS JÓZSEF

Dr. Mirnics József, az újvidéki Bölcsészettudományi Kar Történelmi Intézetének rendes tanára, a Történelmi Tanszék vezetője és a napokban megalakult Vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia levelező tagja Szabadkán született 1923. augusztus 23-án. 50 egynéhány éve alatt sokat, nagyon sokat adott társadalmunknak — maradandót alkotott. És még többet szándékozott és tudott is volna alkotni, ha a halál nem ragadja el közülünk.

Tanítványai már a szabadkai gimnáziumban nagyra becsülték és szerették mint előadójukat, majd igazgató tanárukat, mert érezték, sőt tudták, hogy előadásai nem csupán szabatosan megfogalmazott igazságok összessége, szépen gördülő szavak logikus egységbe kovácsolása, hanem humanista világnézettől áthatottak is. Ilyen volt ő maga is mint ember, mint egyetemi tanár és mint tudós. Emberszerető, az életet, a fiatalokat kedvelő, a törekvőkön, tettekre kész embereken segíteni akaró és tudó, a haladást szorgalmazó, aki a szerteágazó tudományos és nevelői-oktatói munkán felül a társadalmi munkából is tetemesen kivette részét. Nemet ritkán tudott mondani — ok nélkül soha, ha tanítványai, egyetemi hallgatói, fiatalabb munkatársai közül tanácsért, segítségért fordultak hozzá. Igent viszont mindig, ha gyorsan és eredményesen kellett cselekedni, ha valakin, bármi formában is segíteni kellett.

Amikor 1956-ban Újvidékre jött a Tartományi Párttörténelmi Levéltár munkatársaként, új szint és lendületet vitt az itt folyó munkába. Tudása legjavát adva, szinte mérhetetlenül nagy munkabírással vetette magát a levéltári kutatásokba, hogy a hatalmas tényanyag feltárása, rendszerezése, a társadalmi fejlődés törvényeit a dialektikus materializmus alapján vizsgálva tudományosan feldolgozza a vajdasági munkásmozgalom és az itteni társadalom újabb és legújabbkori történetét. Ennek eredményeként született meg, számos tanulmány és dokumentumkötet mellett, doktori értekezése is a bácskai munkásmozgalom kezdeti szakaszáról a szo-

ciáldemokrata párt megalakulásáig, amelyben hiteles képet adott a bácskai osztályharcokról, emberi és osztályorsokról. Idejéből, energiájából arra is tellett, hogy a Bölcsészettudományi Kar docenseként dolgozva a Levéltár vezetőjeként évekig szervezze és maga is művelje az ott folyó tudományos kutatómunkát.

Érdeklődési köre és tudományos munkássága egyre inkább a második világháború és szocialista forradalmunk vajdasági története felé orientálódott, hogy ebben a témakörben alkossa meg legmaradandóbb, a külföld érdeklődését is felkeltő tanulmányait és műveit. Közben tudást, munkaszeretetet, emberséget, a népek és nemzetiségek együttélésének a szellemét plántálta tanítványaiba — a történelemtanárok ifjú nemzedékébe.

Tudományos, nevelő-oktatói és társadalmi munkásságát most nem méltatnám részletesebben, hiszen féltő, hogy e fájdalmas pillanatban sután hangzana minden további méltató szavam. De felesleges is ezt tennem, hiszen az a tény, hogy nemrég megalakult Vajdasági és Művészeti Akadémia levelező tagjává választották, minden méltatásnál ékeesebben bizonyítja ennek nagyszerűségét, sokoldalúságát, maradandó értékét. Egyúttal azt is bizonyítja, hogy társadalmunk, tudományunk még nagyon sokat várt tőle, s ő is sokat akart és tudott volna adni, ha a halál nem ragadja el közülünk.

Pihenni akkor sem akart és tudott, amikor egészségi állapota már méréselkeltebb munkatempót sürgetett.

Még a kamenicai tüdőgondozóban, a nehéz műtetre készülődve, az elutazása előtti napon is a jövőt tervezte, a felgyógyulása utáni munkásságáról beszélt. Az önmagát is bátorító és bátorítást váró optimizmusával mindenkit lenyűgözött. Barátait, orvosait, a budapesti jugoszláv nagykövetet, aki a műtét előtti napon hosszasan beszélgetett vele. A professzor, aki megműtötte, többek között ezt mondta róla: Mindenki megszerete, aki csak kapcsolatba került vele kórházi tartózkodása alatt. Megszerették közvetlen, emberi magatartását, gyermekei iránt tanúsított mérhetetlen s egyben aggódó szeretete, hatalmas élni akarása és bátorsága miatt, amellyel vállalta a kockázatot, hogy minél előbb felgyógyuljon és folytathassa a munkát ott, ahol alig néhány nappal korábban abbahagyta.

Drága Jósánk!

Gyermekeid hiába siettek hozzád, hogy jelenlétükkel erőt öntsenek beléd, hogy leküzdhesd a halált. A halál erősebb volt Tőled és mindannyiunk szorongó óhajánál, hogy ebből a küzdelemből Te kerülj ki győztesen. De a mű, amit alkottál tovább él és élni fogsz Te is emlékezetünkben. Most búcsúzom Tőled a magam és munkatársaid nevében.

Nyugodj békében!